

Interculturalitat en divuit lliçons

Diversos autors
Sobre interculturalitat
Fundació Ser.Gi.
Girona, 1992

No estic gaire d'acord amb l'excusa formulada en la presentació del llibre *Sobre Interculturalitat* editat aquest setembre de 1992 a Girona per la Fundació Servei Gironí de Pedagogia Social (SER-GI) i el programa Trama: li escau ben bé el format de *llibre* a aquest aplec *interdisciplinari* sobre interculturalitat, tant com escau ben bé el nom d'*escola* a les jornades d'estudi, informació, reflexió i debat que s'estan celebrant a Girona cada setembre, enguany ja en la tercera edició. El llibre *Sobre interculturalitat* —com l'Escola d'Estiu sobre Interculturalitat— imprimeix, relliga, enquaderna i publica les lliçons que hi foren pronunciades el setembre de 1991 per vint-i-un professors o ponents.

El llibre té una història: el 17 de juny de 1989, a Santa Coloma de Farners, es van reunir una seixantena de persones convocades pel programa Trama, amb la finalitat d'establir un primer contacte entre professionals ocupats o interessats en la problemàtica de treballadors estrangers i minories ètniques: d'allà en va sorgir un *manifest* que prenia partit per la solidaritat des d'una actitud favorable a la interculturalitat, i el compromís de continuar aquella trobada amb accions diverses. Mig any després, el 16 de desembre, es va celebrar una nova trobada a Sant Vicenç dels Horts (Baix Llobregat), on es va veure la necessitat d'uns espais de formació en aquesta línia i es va traçar un *esbós* del que hauria d'esdevenir, el setembre de 1990, a Girona, la I Escola d'Estiu «per a professionals d'atenció directa a minories culturals, treballadors estrangers i llurs famílies»: quatre dies de treball intens, de contactes fructífers, de descoberta il·lusionada; els esquemes de les lliçons i altra documentació en *apunts fotocopiats*, grapats i aplegats voluntariosament en un dossier.

La II Escola d'Estiu sobre Interculturalitat mereixia l'esforç editorial del llibre, el reclamava; no solament per superar la provisionalitat de les fotocòpies i per contribuir a una primera consolidació de temes, plantejaments i continguts; més i tot: perquè els apunts són per als assistents, per a l'alumnat inscrit, i el llibre s'adreça a totes les persones interessades en aquesta realitat, prou important i seriosa per ser publicada en forma de llibre, per superar el caire vergonyant d'allò marginal a fi de prendre carta de ciutadania des de la cultura escrita i impresa. D'altra banda, un llibre compromet —formalment, si més no; allò de *quod scripsi, scripsi*— els seus autors envers uns destinataris més enllà de la closca de l'aula.

Tanmateix, després de la lectura del llibre *Sobre interculturalitat*, hom s'adona que el gruix qualitatiu dels continguts és prou estimable i que el ventall de perspectives travades per una coincidència de fons en les opcions mereix aquesta edició. Joan Lluís Alegret l'inicia amb un aclariment precís i rigorós de conceptes com assimila-

ció, segregació, mestissatge cultural, integració, interculturació. Després, Dolores Juliano planteja la qüestió crítica de la pluriculturalitat a la institució escolar, la *funció primària de la qual és la d'imposar la legitimitat de la cultura dominant* per damunt de les altres; l'interès de la seva aportació rau en el fet que parteix d'una sociologia del conflicte. Al seu torn, Jordi Pascual tracta del repte de l'escola intercultural, a partir d'una experiència de socialització dels fills de magribins a Osona, mentre que Àngel Marzo i Sebas Parra plantegen la problemàtica actual en el camp de la formació permanent de les persones adultes pel que fa a les minories magribina, negro-africana i gitana i la conveniència d'establir un marc de participació a les iniciatives de la societat civil.

Jaume Botey exposa una experiència de treball educatiu a partir d'«històries de vida» dels immigrants, la investigació de la història concreta a través del testimoni oral dels immigrants. Gentil Puig estén la investigació als camps de la sòcio i la psicolingüística, de la psicologia social i de l'antropologia cultural, analitza diversos models d'integració a Catalunya i aporta nous conceptes referents a la integració etno-cultural. Inongo vi Makome analitza les característiques dels diferents grups negro-africans —senegambià i equatoguineà, sobretot— a Catalunya, i insisteix en la problemàtica de les segones generacions d'immigrants; Àngel Marzo descriu el context històric i social de les comunitats gitanes a Catalunya i les seves arrels culturals; i el sociòleg Jean-Loup Herbert exposa la situació actual dels musulmans a França i les accions prioritàries en l'educació, l'acció cultural i científica, i en l'econòmica, i planteja la qüestió dels drets legals que cal fer respectar. Josep Manyer hi aporta el seu coneixement sobre l'Islam, una realitat tan desconeguda i malconeguda.

P R E M I

Sant Elm

1993

DE RECERCA SOBRE
EL COMERÇ MARÍTIM
DE LA SELVA

B A S E S

1 El Premi SANT ELM 1993 de recerca sobre el comerç marítim a la Selva té per objectiu de promoure els estudis d'investigació en l'àmbit territorial de la comarca històrica de la Selva i és convocat per la Confraria de Sant Elm de Lloret de Mar.

2 Poden optar-hi estudis elaborats individualment o en equip, sempre que siguin inèdits i no hagin rebut altres premis o ajuts econòmics.

3 Els treballs hauran d'ésser redactats en llengua catalana. L'extensió recomanada és de 150-200 fulls DIN A-4, a doble espai i per una sola cara, comprenent apèndixs, gràfics, fotografies, gravats, mapes, etc.; s'acompanyaran d'un full solt amb una síntesi de l'estudi on es farà constar la metodologia emprada i qualsevol altra dada que es consideri d'interès.

4 Caldrà trametre els treballs per triplicat a la secretaria del Premi Arxiu Històric Comarcal (carrer de l'Ave Maria, 5 bis - 17430 Santa Coloma de Farners, tel. 972/84.21.46), abans del dia 15 de setembre de 1993 acompanyats de les dades personals del/s autor/s, expresades de forma clara: nom, adreça i telèfon.

5 L'import del Premi és de 300.000 pessetes.

6 Els treballs presentats seran examinats per un jurat integrat per personalitats rellevants del món de la cultura i de la recerca, i membres de la Confraria de Sant Elm de Lloret de Mar. El seu veredicté serà inapel·lable i, si la qualitat de les obres presentades fos insuficient, a criteri del jurat, el premi es declararà desert. La decisió del jurat es farà pública el mes de novembre de 1993.

7 Els treballs no premiats podran ser retirats, prèvia presentació del rebut corresponent, quinze dies després de la concessió del Premi, i fins tres mesos després.

8 A proposta del Jurat, la Confraria de Sant Elm podrà publicar - o recomanar la publicació a les institucions pertinents - el treball premiat. L'import del premi es considerarà com a drets d'autor de la primera edició.

9 La presentació d'originals pressuposa l'acceptació íntegra d'aquestes bases i de les obligacions i drets que se'n deriven. Qualsevol eventualitat no prevista a les presents bases serà resolta pel Jurat.

És especialment interessant l'aportació de dues experiències de fora: la de Javier Leunda, del Centre Bruxellois d'Action Interculturelle, sobre formació d'animadors en un medi intercultural a través de grups multiculturals, a l'interior dels quals s'associa la interculturalitat; i la del CLAP (Comité de Liaison pour l'Alphabétisation et la Promotion) a Provença-Alps-Côte d'Azur, amb l'objectiu de prevenir l'exclusió i afavorir la inserció social, professional, econòmica, política i cultural de col·lectius desfavorits, en especial d'origen immigrant. Al costat d'aquestes experiències, Elisabeth Maluquer i Rafael Crespo exposen les principals conclusions d'un estudi sobre treball social amb immigrants estrangers a la província de Barcelona, tant les relatives a la població immigrada com als professionals que hi treballen, a les organitzacions no-governamentals i a l'administració municipal, en serveis socials, sanitat i educació.

Lluís Recolons analitza els aspectes sociològics dels moviments migratoris a Catalunya, des dels anys seixanta, provinents del sud peninsular, fins a la immigració estrangera actual, i apunta perspectives esperançades en la capacitat integradora del nostre país. Tanmateix, la situació legal dels estrangers és greu: aquest és l'aspecte que denuncia els advocats Josep M. Manté i Josep M. Gasch, alhora que aporten la seva experiència des de l'Oficina Municipal d'Atenció a l'Estranger, de Mataró. És en relació amb això que Josep de Delàs tracta de la violència estructural, un tema clau que cal evidenciar perquè afecta en profunditat qualsevol plantejament, actuació i propòsit en relació amb les minories ètniques; un dels aspectes més greus d'aquesta violència estructural és el de la marginació, que és abordat amb extraordinària lucidesa per Teresa Sanroman, en relació amb la pluriculturalitat. La cloenda, a càrrec de Josep M. Terricabras, és una reflexió incisiva sobre els judicis i prejudicis morals.

Ara només cal esperar el segon volum *Sobre interculturalitat* que aplegui les lliçons de la III Escola d'Estiu, en la línia d'anar creant un fons bibliogràfic útil sobre aquest tema, tant per als professionals que hi treballen des d'un o altre camp d'actuació, com per a la ciutadania, mancada d'informació, de criteris, d'elements de reflexió i de propostes socials i culturals per assumir aquesta realitat amb una actitud oberta i madura, per damunt de prejudicis, que són fruit d'ignorància i llavor d'insolidaritat. Divuit lliçons: una lliçó.

Joan Soler i Amigó

Del Mediterrani a l'Atlàntic

AGUSTÍ Ma. VILÀ i GALÍ,
La Marina Mercant de Lloret de Mar,
 Segles XVIII i XIX,
 Lloret de Mar 1992,
 pp. 548.

Dins la prestigiosa col·lecció *Els Frares*, creada per l'Ajuntament de Lloret i dirigida per Joan Domènech, s'ha publicat últimament l'estudi d'Agustí Ma. Vilà sobre la marina mercant d'aquella vila durant els segles XVIII i XIX. L'autor, dotat d'una gran sensibilitat envers el tema mariner, havia ja donat a conèixer aspectes de la marina vuitcentista lloretenca en tres llibres precedents, *Les Nostres Veles (I i II)*, apareguts els anys 1984 i 1985, i *Navegants i Mercaders (Una nissaga marinera de Lloret)* del 1989. Si en el primer recopilava fets i anècdotes que fins aleshores la seva gent de mar havia transmès oralment, en el segon ja recollia informació documental extreta, sobretot, de llibres de navegació. En el tercer, finalment, ens presentava una interessant biografia dels seus avantpassats navegants i mercaders, la trajectòria marinera dels quals és paradigmàtica per comprendre el món mercantil i mariner del comerç americà.

Agustí Ma. Vilà i Galí

LA MARINA MERCANT DE LLORET DE MAR Segles XVIII i XIX

La Marina Mercant de Lloret de Mar, Segles XVIII i XIX és, per tant, el conegut punt d'arribada i un allargament alhora d'aquestes recerques. Agustí Vilà no es limita a l'estudi de la marina mercant transatlàntica, la part més espectacular i més coneguda, sinó que retrocedeix en el temps per interessar-se també pels vaixells que es dedicaven al cabotatge a la Mediterrània i a les costes peninsulars atlàntiques durant aquells dos segles. És mèrit de l'autor no haver oblidat aquest comerç marítim que, al llarg de tantes centúries, donà vida a les poblacions costaneres catalanes.

L'estudi comprèn un arc cronològic força ampla: des de la Guerra de Successió fins al 1869, quan a Lloret es va construir l'última nau important, el bergantí *Segundo Romano*. Uns cent cinquanta anys de canvis estructurals profunds que portaren la gent de mar i la marina lloretenca des d'una posició inicial més aviat llangorosa a un lloc capdavanter entre les poblacions de la seva província marítima. La construcció naval, quasi nul·la al començament del segle XVIII, es desenvolupà de tal manera que ja al final d'aquella centúria avarava vaixells per a la navegació transatlàntica. El cabotatge amb els ports mediterranis, peninsulars o estrangers, va facilitar la formació del capital necessari per a la carrera d'Amèrica a la qual els lloretencs, com d'altra banda els altres pobles de la costa, no dedicaren totes llurs energies i activitats, car la navegació de cabotatge, especialment amb Cadis, era molt activa també al segle XIX. S'exportaven favons, suro, taps de suro, cercols de bótes, fusta de carros, dogues, llenya, carbó, fruita fresca i seca, etc., i s'importava blat, cigrons, tonyina salada... i productes colonials. El port de Lloret era —com ho havia estat durant tants de segles— una de les vies principals de sortida per a la producció forestal de l'interior de la Selva. Els boters lloretencs treballaven per al mercat